

***Позитиви та негативи
колективізації для нашого села***

Колективізація сільського господарства в СРСР – це масове створення колективних господарств (колгоспів), що супроводжувалося ліквідацією одноосібних господарств, переданням у колгоспи землі, худоби, інвентаря.

**Як створювався колгосп в нашому селі?
Якими були наслідки такої політики?
Чому люди старшого віку досі
ностальгують за колгоспним життям?
Спробуємо дати відповіді на ці питання,
переосмислити радянську колективізацію**

1947 р. в Синькові утворено перший колгосп ім. М.Хрущова

- Сім'я колгоспника при вступі повинна усупільнити землю, реманент та худобу, але може мати при цьому в особистій власності присадибну ділянку площею не більше 0,5 га землі, дві корови з приплодом, свиню, до 10 овець, до 20 вуликів бджіл, в необмеженій кількості птицю та кролів. Пайовий внесок для вступників складав від 20 до 40 крб.
- Колгосп уклав договір про соціалістичне змагання з колгоспом ім.Будьонного селища Лопатин
- За 1947 рік до колгоспу приєдналося 44 двори
- Були закладені початки розвитку тваринництва
- В листопаді 1947 року колгосп також був організований на хуторі Діброва

В той час.....

- *Дуже примітивною була матеріально-технічна база виробництва. Колгосп не мав ні трактора, ні машин, навіть кінних плугів. Лише 10 кіс і 15 грабків.*
- *Трудова дисципліна була низькою. Голова нарікав, що колгоспники не хочуть виходити на роботу, працюють неохоче, рано йдуть з поля, допускають крадіжки.*
- *Господарі, які мали багато землі і давали на ній самі собі раду, опиралися усупільненню, але до них влада знайшла особливі методи тиску: податки, залякування, репресії. За такими господарями закріплювалася назва "куркуль", яка нічого кращого від розкуркулення не віщувала:.*
- **Повстанці також допомагали чинити опір колективізації**

1948 рік

В той час...

- В колгоспі вже нараховувалося 93 двори (294 особи). 5 колгоспників було виключено з господарства. Мав колгосп 464 га землі.
- Двигунів ще не мали, але зросла кількість борін, картоплесаджалок, молотарок та возів
- Тваринництво поповнилося розведенням курей та свиней.
- В два рази зросло поголів'я коней

- Не бачачи покращення в колгоспному житті, селяни недбало ставилися до усупільненого майна
- Тоді колгоспники отримали на трудодень, всього по 580 грамів зерна, чим були дуже обурені
- Колгосп в Синькові створили одним з перших в районі. Тому сюди часто навідувалися енкаведисти та начальство різних рангів
- Вони змусили місцевих керівників створити в селі добровільну групу самооборони. Основним її завданням була охорона майна "від українсько-німецьких націоналістів, тобто повстанців

Йшов третій рік... в колгоспі

- *1949 р. до колгоспу приєдналося ще 11 господарств, а площа усупільненої землі сягнула 677 га.*
- *Поява в колгоспі першої 1,5-тонної автомашини ГАЗ-М, яку називали "полупорка".*
- *Зросло поголів'я великої рогатої худоби, свиней, овець.*
- *Колгосп завів свою пасіку, в якій було 37 вуликів.*
- *Запрацювала столярно-теслярська майстерня.*
- *Було створено першу будівельну бригаду*

В той час...

- *Не вистачало приміщень для худоби та зерносховища.*
- *В 1949 р. не вистачало 70% посівного зерна, тому було вирішено знову забрати його у колгоспників*
- *Врожайність була дуже низькою*
- *Правління все списувало на рахунок низької трудової дисципліни, тому колгоспників залякували, штрафували, грозили виключити з колгоспу*

1950-1951 роки

- Колгосп ім. 30-річчя Жовтня (Синьків) приєднали до колгоспу ім.Хрущова (присілок села Діброва)
- З 1950 року колгосп почав виділяти кошти на освіту та розвиток соціальної сфери
- на місці організували агро та зооветнавчання колгоспників, але селяни, не бачачи, в цьому портеби, до освіти не тягнулися.
- Правління позичило гроші і відправило вперше представників від колгоспу на екскурсію в Київ та на республіканську нараду працівників сільського господарства.

В той час

- За три роки існування колгоспу люди зневірилися в такому житті, тому до роботи ставилися байдуже, за що їх карали
- Селянам, які не виробляли мінімуму трудоднів, урізали присадибні ділянки.

1951-1959 роки

В цей період в колгоспі була створена перша городня бригада, яка займалася виготовленням торфоперегнійних горщиків, які ранньою весною саджали розсаду городніх культур.

Завдяки цьому селяни влітку їли кавуни, дині, ранню капусту

- У травні 1956 року розпочалася електрифікація села
- У 1956-57 роках колгосп купив перший мотоцикл та 4 велосипеди для своїх головних спеціалістів: голови, бригадирів та агронома.
- Восени 1957 року посадили фруктовий сад та колгосп купив вітряний двигун (вітряк)

В той час...

- За всі ці роки господарство досягнуло тільки 50% запланованої врожайності культур та продуктивності тваринництва, а відповідно і прибутків в колгоспну касу.
- Давалася взнаки відсутність досвідчених спеціалістів та розстановка місцевих кадрів. Бездарних людей, які навіть шкодили в роботі, з одної керівної посади переносили на іншу керівну посаду.
- І ще одна болюча риса тогочасного виробництва- надзвичайно низька трудова дисципліна.
- Не вистачало техніки та спеціалістів по її ремонту

1959-1969 роки

- Наприкінці 1950-х років радянська влада взяла курс на укрупнення колгоспів. Такі колгоспи як ім.Калініна (с.Немилів), ім.Шевченка (с.Пиратин) об'єднали з колгоспом села Синьків. Нове велике господарство отримало назву "Зоря комунізму".
- У 1965 році новостворений Радехівський район об'єднав Лопатинську і Радехівську зони. Колгосп тоді отримав назву "Авангард".
- Під головуванням Алдушина М.С він досягнув великих успіхів, виконував та перевиконував щорічні плани. Невдовзі колгосп став мільйонером.
- Це позначилося на оплаті праці колгоспників, яка відчутно зросла
- Соціалістичне змагання породило передовиків колгоспного виробництва, які у 1966 році були нагороджені медалями "За трудову доблесть».

В той час...

- В основі економічного зростання господарства лежала щоденна сумлінна праця селян, яка все-таки дуже низько оплачувалася.

1969-1992 роки

- У 1977 році колгосп "Авангард" за успішне виконання плану вийшов переможцем у Всесоюзному соціалістичному змаганні і отримав перехідний червоний прапор ЦК КПРС, Ради міністрів СРСР, ВЦРПС та ЦК ВЛКСМ.
- За досягнуті успіхи 11 передовиків були нагороджені орденами і медалями СРСР. До колгоспу часто стали навідуватися делегації з колишніх республік СРСР, щоб перейняти досвід.
- У 1978 році на базі господарства відбувся всесоюзний семінар партійних і господарських керівників сільського господарства.
- Запровадження нової технології дало значне збільшення виробництва молока та м'яса, значно покращилась селекційно-племінна справа. Зросла продуктивність праці.
- За ці роки будівельники звели Будинок культури, двоповерхову контору колгоспу, дитячий садочок "Сонечко", а також розпочали будувати новий 4-квартирний житловий будинок для працівників сільського господарства., магазин та школу.
- По селу, а також на фермі, проклали 8 км асфальтованих доріг, збудували новий тракторний стан та зерносклад.

В той час...

- Маючи великі грошові заощадження, колгосп не міг вільно і в достатній кількості придбати техніку, добрива, буд. матеріали. Все це виділялося господарствам по певних, складених "вгорі" рознарядках.
- На початку 1990-х почався розпад колгоспу "Авангард". Села Пиратин та Немилів створили власні господарства. Тоді було утворено ТзОВ «Синьків».

Висновки

- Політика радянської влади щодо селянства впливала із комуністичної доктрини. У ній не було місця для селянина-господаря, тому селянство чинило впертий спротив колективізації
- Примусова колективізація здійснювалась за допомогою репресивно-каральних органів. Селяни залучали до колгоспів грубими, насильницькими методами
- Колективізацію запроваджували партійні, радянські та державні працівники зі східних регіонів УРСР та Росії. Місцевим радянська влада не довіряла.
- Колгоспне виробництво було малоефективним і нерентабельним. Основним джерелом для існування цих господарств були державні позики, централізоване постачання сільськогосподарською технікою
- Життя настійливо переконувало у неефективності колгоспного виробництва, в якому зникали економічні стимули та особистий інтерес до високопродуктивної праці.

- Життєвий рівень селянства був у край низьким, відчувалась гостра потреба в житлі, одязі, продуктах харчування, предметах першої необхідності
- Серед селянства зароджувалася безвідповідальність, розвивалося споживацьке ставлення до землі та колгоспного майна, зникло почуття господаря, розповсюдилися масові крадіжки.
- Через те, що колгоспне життя не оправдало себе, у роки незалежності України зароджуються різні форми господарювання на землі – від фермерських до кооперативних господарств, де кожен селянин, працюючи, завжди знає свою частку прибутку і вільно розпоряджається нею і відчуває себе справжнім господарем

Сьогодні лише спогади жителів та будівлі є свідченням колись шумного колгоспного життя в Синькові.

Сучасним жителям села, про ті часи, нагадують ферми, тракторна бригада, пилорама та контора колгоспу.

Діючими є магазин, будинок культури, житлові приміщення та школа, що були побудовані у 70-90-х роках, за що ми вдячні нашим односельчанам-колгосникам.

Отже, ми представили вашій увазі у хронологічній послідовності позитиви і негативи колгоспного ладу, зробили висновки, які самі впливають з дослідження, а ви вже задумайтесь, чи варто ностальгувати за колгоспним життям

Дякуємо за увагу!

